

Важнейшие правила

- На любой тур олимпиады запрещается брать с собой любые средства связи и источники информации (шпаргалки). В случае нарушения этого правила, Ваша работа будет аннулирована;
- Тетрадь с решениями заданий олимпиады следует сдать дежурным сразу после объявления об окончании времени. Если вы будете продолжать решение или оформление задач после объявления об окончании времени, организаторы имеют права Вашу работу не принимать и аннулировать;
- Значения атомных масс химических элементов берите из выданной вам периодической таблицы (IUPAC);
- Если вы укажете только конечный результат решения без приведения соответствующих вычислений, то Вы получите ноль баллов, если даже ответ правильный;
- При оформлении решений Вы должны обязательно приводить введенные Вами **обозначения**, использованные Вами **расчетные формулы**, а затем численные значения переменных и констант, использованные для расчетов (в том порядке, как Вы написали в формуле), а ответы - с учетом значащих цифр и указанием размерностей; За отсутствие формул расчета Вы потеряете половину баллов (за данный пункт), а за отсутствие размерностей (в добавок) – еще половину от половины; таким образом за правильное решение задачи можете получить только 25% баллов (за данный пункт), если не выполните эти условия;
- Максимально разборчиво должны быть приведены окончательные численные значения ответов (положение запятой, значение степени и т.п.), индексы в химических формулах и др. Если они приведены не разборчиво, то они могут не оцениваться из-за неопределенности!).

Маңызды ережелер

- Олимпиада турына өзінізben бірге қандай да болмасын байланыс құралдары мен ақпарат көздерін (шпаргалка) алып кіруге болмайды; Ережені бұзған қатысуышылардың жұмыстары қабылданбайды;
- Егер сіз берілген уақыт біткенін хабарлағаннан кейін де есеп шығару мен жауап жазуды тоқтатпай, одан ері жалғастыратын болсаңыз, жұмысының қабылданбайды;
- Химиялық элементтердің атомдық массаларын мәндерін сізге берілген периодтық кестеден (IUPAC) алыңыз;
- Егер есептердің жауаптарын дәлелсіз (есептеулерсіз) келтіретін болсаңыз, оған дұрыс болса да үпай қойылмайды. Шешулерді жазған кезде міндettі түрде алдымен қай белгісізді **қалай белгілегендерінізді**, өздерініз қолданған **есептеу формулаларын**, сосын формуладағы физикалық шамалардың сан мәндерін (өзініз жазған кезекпен) қойып көрсету міндettі. Сандық жауаптар маңызды (мәнді) цифrlар сандарын ескере отырылып келтірілуі міндettі. Егер соңғы шарт орындалмаса тиісті үпайдың жартысынан, ал оған қоса өлшем бірліктері жазылмаса, онда қалғанының жартысынан тағы айырыласыз; сонымен, бұл талаптарды орында масаңыз, дұрыс шығарылған есебінізге тиісті үпайдың тек ширегін (25%) ғана аласыз;
- Жауаптардың соңғы нұсқалары (үтір орны, дәрежелер, химиялық формулалар индекстері және т.б.) мейлінше анық көрсетілуі міндettі. Олар анық болмаған жағдайда бағаланбауы мүмкін!

Periodic table of elements

with atomic masses / u

¹ H 1.01	² He 4.00
³ Li 6.94	⁴ Be 9.01
¹¹ Na 22.99	¹² Mg 24.31
¹⁹ K 39.10	²⁰ Ca 40.08
³⁷ Rb 85.47	³⁸ Sr 87.62
⁵⁵ Cs 132.91	⁵⁶ Ba 137.3
⁸⁷ Fr 223	⁸⁸ Ra 226
	⁵⁷ La 138.91
	⁸⁹ Ac 227
	⁹⁰ Th 232
	⁹¹ Pa 231
	⁹² U 238
	⁹³ Np 237
	⁹⁴ Pu 244
	⁹⁵ Am 243
	⁹⁶ Cm 247
	⁹⁷ Bk 247
	⁹⁸ Cf 251
	⁹⁹ Es 252
	¹⁰⁰ Fm 257
	¹⁰¹ Md 258
	¹⁰² No 259
	¹⁰³ Lr 262
	⁵ B 10.81
	⁶ C 12.01
	⁷ N 14.01
	⁸ O 16.00
	⁹ F 19.00
	¹⁰ Ne 20.18
	¹³ Al 26.98
	¹⁴ Si 28.09
	¹⁵ P 30.97
	¹⁶ S 32.07
	¹⁷ Cl 35.45
	³¹ Ga 69.72
	³² Ge 72.61
	³³ As 74.92
	³⁴ Se 78.96
	³⁵ Br 79.90
	³⁶ Kr 83.80
	⁴⁹ Ag 107.87
	⁴⁶ Pd 106.42
	⁴⁷ Rh 102.91
	⁴⁸ Cd 112.41
	⁴⁹ In 114.82
	⁵⁰ Sn 118.71
	⁵¹ Sb 121.76
	⁵² Te 127.60
	⁵³ I 126.90
	⁵⁴ Xe 131.29
	⁸⁰ Hg 200.59
	⁸¹ Tl 204.38
	⁸² Pb 207.19
	⁸³ Bi 208.98
	⁸⁴ Po 208.98
	⁸⁵ At 209.99
	⁸⁶ Rn 222.02
	⁶³ Eu 151.96
	⁶⁴ Gd 157.25
	⁶⁵ Tb 158.93
	⁶⁶ Dy 162.50
	⁶⁷ Ho 164.93
	⁶⁸ Er 167.26
	⁶⁹ Tm 168.93
	⁷⁰ Yb 173.04
	⁷¹ Lu 174.97

Задание теоретического тура ОбЛХО-2020 для 11 класса.

Время для выполнения – 300 минут. 70 баллов.

(Можно использовать Периодическую таблицу и микрокалькулятор)

№11-1-2020 обл. 5 баллов.

BaCl₂·2H₂O добавили к 200,0 мл 35%-ного раствора H₂SO₄ ($\rho = 1,30$ г/мл). В полученном растворе массовая доля серной кислоты равна 15%.

- Найдите массу H₂SO₄ в исходном растворе. (1 балл)
- Какая масса BaCl₂·2H₂O была добавлена? (2 балла)
- Найдите массу H₂SO₄ в конечном растворе. (2 балла)

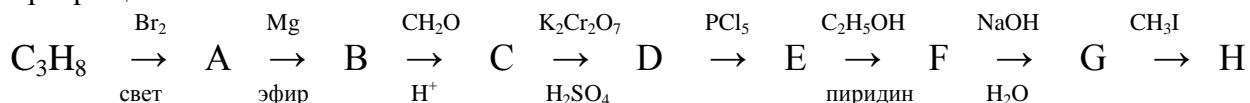
№11-2-2020 обл. 6 баллов.

В соответствии с продуктами и, сохраняя коэффициенты, восстановите уравнения реакций:

- ... + ... + ... = 3H₃PO₄ + 5NO
- ... + ... + ... = K₂SO₄ + 2MnSO₄ + 2H₂SO₄
- ... + ... = 5KI + KIO₃ + 3H₂O
- ... + ... = 2N₂ + K₂SO₄ + 4H₂O
- ... + ... + ... = 4H₂ + Na₂SiO₃
- ... + ... = 3K₂C₂O₄ + 8MnO₂ + 2KOH + 2H₂O

№11-3-2020 обл. 7 баллов.

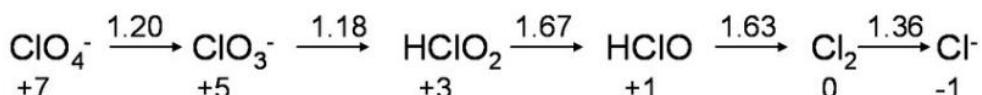
Напишите уравнения реакций, соответствующие следующей последовательности превращений:

Определите неизвестные соединения и напишите их структурные формулы.

№11-4-2020 обл. 7 баллов.

Дана диаграмма Латимера для хлора при pH = 0.

Рассчитайте потенциалы всевозможных переходов. Приведите уравнения реакций диспропорционирования, если есть таковые.

№11-5-2020 обл. 8 баллов.

Некое органическое вещество содержит в своем составе только углерод, водород и азот. Известно, что массовая доля углерода в этом соединении равна сумме массовых долей водорода и азота.

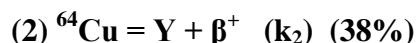
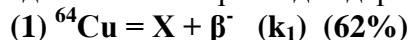
- Приведите общую формулу данного соединения (индексами элементов будут неизвестные переменные). (1 балл)
- Напишите уравнение, показывающее соотношение числа атомов углерода, водорода и азота. (1 балл)
- Четным или нечетным является число атомов водорода в молекуле:
 - метиламина?
 - метилендиамина?(1 балл)

4. Определите молекулярную формулу вещества если известно, что его молярная масса не превышает 100 г/моль. (3 балла)

5. Приведите возможные структуры данного вещества если известно, что вещество циклическое и все атомы, кроме водорода, участвуют в образовании цикла. (2 балла)

№11-6-2020 обл. 11 баллов.

Радиоактивный распад – спонтанное изменение внутреннего состава, строения ядра одного элемента, сопровождающееся испусканием элементарных частиц, гамма-лучей или других ядерных фрагментов. Зачастую радиоактивный распад ядер одного элемента приводит к образованию ядер другого элемента. В данной задаче мы рассмотрим с вами один из путей параллельного радиоактивного распада ядер ^{64}Cu :

Распад ядер меди-64 подчиняется закону радиоактивного распада (кинетика первого порядка). Период полураспада меди $t_{1/2} = 12.8$ часов.

1. Определите нуклиды X и Y, запишите соответствующие уравнения распадов. Что из себя представляют β^- и β^+ частицы? (1 балла)
2. Запишите дифференциальные уравнения скорости образования X, Y и скорости расходования меди. (1.5 балл)
3. Чему равно отношение k_1/k_2 ? (0.5 балла)

Решением дифференциального уравнения для параллельной реакции из п.2 является уравнение, устанавливающее зависимость между количеством ядер, временем и k_1, k_2 .

4. Интегрируя выражение из пункта 2, выведите эту зависимость. (1 балла)
5. Используя полученное уравнение, получите зависимость между константой скорости реакции и периодом полураспада. (1 балл)
6. Рассчитайте константы скоростей отдельных путей распада k_1 и k_2 . (2 балла)
7. Ученого Химику Химиковича имеется образец ^{64}Cu массой 3 грамма. Этот образец подвергается параллельному распаду, определите количество ядер X и Y, образующихся в результате распада, через 20 часов. (2 балла)

Ученый решил продолжить наблюдать за остатком образца. Для этого он составил следующую таблицу для замера массы, но случайно пролил кофе на свои записи...

Время (ч)	Теоретическая масса (г)	Практическая масса (г)	Разница (Пр.-Теор.)
	0.817		+0.011
12			-0.022
15			-0.002
20		0.345	
23		0.290	

8. Помогите Химику Химиковичу восстановить записи. (2 балла)

№11-7-2020 обл. 12 баллов.

Юный химик Рустем начал растворять гипс $\text{CaSO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$, и неожиданно для себя обнаружил, что гипс плохо растворяется в воде. Тогда он решил определить произведение растворимости K_{sp} сульфата кальция, используя насыщенный раствор. Для комплексонометрического титрования 20.00 мл аликвоты насыщенного раствора, он израсходовал 7.82 мл 0.02М раствора ЭДТА.

- Вычислите константу произведения растворимости K_{sp} (ПР) сульфата кальция и растворимость сульфата кальция в граммах на литр. (2 балла)

Увлекшись этим экспериментом, Рустем решил изучить термодинамику растворения гипса.

Для этого он приготовил насыщенные растворы при температурах 2°C, 10°C, 25°C, 40°C, 80°C, а затем титровал аликвоты объемом 25.00 мл. Результаты эксперимента он занес в таблицу ниже.

Температура	Объем 0,0100М ЭДТА
2°C	25,00 мл
10°C	22,50 мл
25°C	18,53 мл
40°C	15,63 мл
80°C	10,63 мл

- Используя данные из таблицы, графически определите значения изменения энталпии ΔH^0 и энтропии ΔS^0 для реакции растворения сульфата кальция. При этом можно допустить, что эти термодинамические параметры не зависят от температуры. (8 баллов)

Подсказка: выразите $\ln(K_{sp})$ как линейную функцию от $f(T)$. Вам может пригодится выражение ниже.

$$\Delta G^0 = -RT \ln K = \Delta H^0 - T \Delta S^0$$

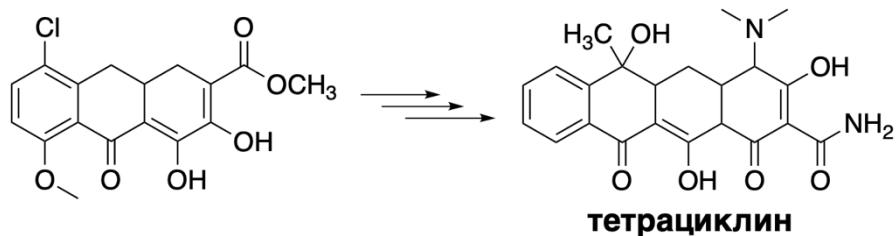
После того как Рустем вышел из лаборатории он случайно поскользнулся и повредил ногу. В медпункте было решено наложить ему гипс.

- Какой температуры должна быть вода, чтобы в ней растворилось максимальное количество гипса? Свой ответ обоснуйте рассуждениями из пункта (2). (2 балла)

- (а) Температура воды должна быть приближена к температуре кипения
- (б) Температура воды должна быть приближена к температуре замерзания
- (в) Температура воды не влияет на растворимость гипса

№11-8-2020 обл. 14 баллов.

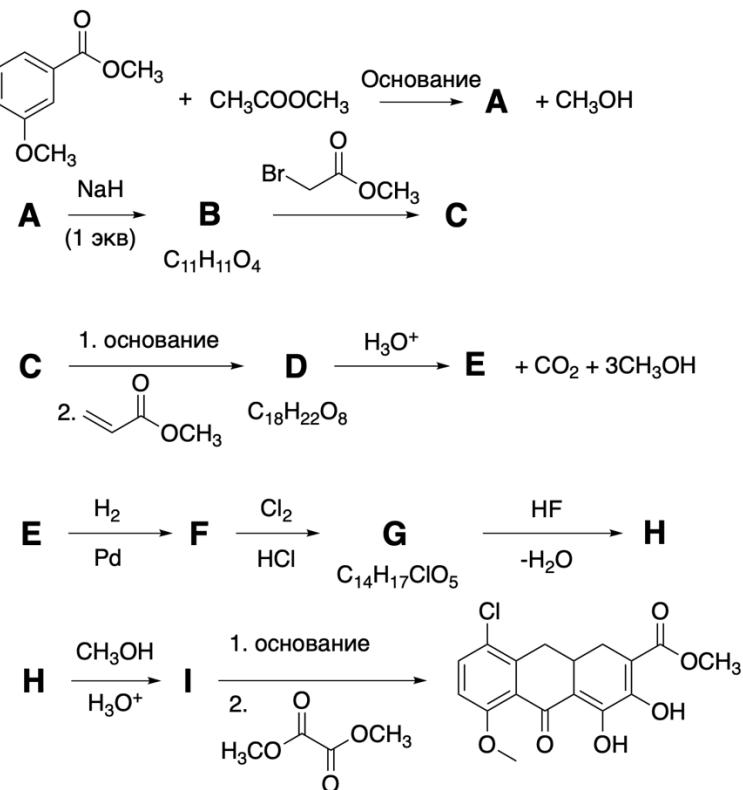
Тетрациклин – распространенный антибиотик, применяемый против бактерий, устойчивых к пенициллину. Впервые тетрациклин был синтезирован профессором Вудвардом и фармацевтической компанией Pfizer в 1962 году.

Тетрациклин был получен из прекурсора с тремя кольцами

В этой задачей мы предлагаем рассмотреть самые первые этапы синтеза прекурсора тетрациклина. Несмотря на то, что молекула тетрациклина выглядит довольно сложной и большой, реакции, используемые в синтезе, вам наверняка знакомы.

Известно, что образование **A** является конденсацией Кляйзена, **B** – карбанион. **HF** является катализатором реакции Фриделя-Крафтса. Превращение **F** в **G** в ином случае требовало бы присутствия кислоты Льюиса (например AlCl_3), но благодаря наличию MeO -заместителя в бензольном кислоте, реакция протекает даже без нее. В соединении **H** – два кольца.

- Нарисуйте структуры соединений **A-I**. (9 баллов)

2. Нарисуйте механизм первой стадии (1 балл)
3. Укажите две резонансные структуры иона **B** (1 балл)
4. Нарисуйте механизм превращения **H** в **I**. В чем заключается роль ионов H^+ ? (2 балла)
5. Предложите альтернативный реагент для превращения **E** в **F** (1 балл)

Важнейшие правила

- На любой тур олимпиады запрещается брать с собой любые средства связи и источники информации (шпаргалки). В случае нарушения этого правила, Ваша работа будет аннулирована;
- Тетрадь с решениями заданий олимпиады следует сдать дежурным сразу после объявления об окончании времени. Если вы будете продолжать решение или оформление задач после объявления об окончании времени, организаторы имеют права Вашу работу не принимать и аннулировать;
- Значения атомных масс химических элементов берите из выданной вам периодической таблицы (IUPAC);
- Если вы укажете только конечный результат решения без приведения соответствующих вычислений, то Вы получите ноль баллов, если даже ответ правильный;
- При оформлении решений Вы должны обязательно приводить введенные Вами **обозначения**, использованные Вами **расчетные формулы**, а затем численные значения переменных и констант, использованные для расчетов (в том порядке, как Вы написали в формуле), а ответы - с учетом значащих цифр и указанием размерностей; За отсутствие формул расчета Вы потеряете половину баллов (за данный пункт), а за отсутствие размерностей (в добавок) – еще половину от половины; таким образом за правильное решение задачи можете получить только 25% баллов (за данный пункт), если не выполните эти условия;
- Максимально разборчиво должны быть приведены окончательные численные значения ответов (положение запятой, значение степени и т.п.), индексы в химических формулах и др. Если они приведены не разборчиво, то они могут не оцениваться из-за неопределенности!).

Маңызды ережелер

- Олимпиада турына өзінізben бірге қандай да болмасын байланыс құралдары мен ақпарат көздерін (шпаргалка) алып кіруге болмайды; Ережені бұзған қатысуышылардың жұмыстары қабылданбайды;
- Егер сіз берілген уақыт біткенін хабарлағаннан кейін де есеп шығару мен жауап жазуды тоқтатпай, одан ері жалғастыратын болсаңыз, жұмысының қабылданбайды;
- Химиялық элементтердің атомдық массаларын мәндерін сізге берілген периодтық кестеден (IUPAC) алыңыз;
- Егер есептердің жауаптарын дәлелсіз (есептеулерсіз) келтіретін болсаңыз, оған дұрыс болса да үпай қойылмайды. Шешулерді жазған кезде міндетті түрде алдымен қай белгісізді **қалай белгілегендерінізді**, өздеріңіз қолданған **есептеу формулаларын**, сосын формуладағы физикалық шамалардың сан мәндерін (өзініз жазған кезекпен) қойып көрсету міндетті. Сандақ жауаптар маңызды (мәнді) цифrlар сандарын ескере отырылып келтірілуі міндетті. Егер соңғы шарт орындалмаса тиісті үпайдың жартысынан, ал оған қоса өлшем бірліктері жазылмаса, онда қалғанының жартысынан тағы айырыласыз; сонымен, бұл талаптарды орында масаңыз, дұрыс шығарылған есебінізге тиісті үпайдың тек ширегін (25%) ғана аласыз;
- Жауаптардың соңғы нұсқалары (үтір орны, дәрежелер, химиялық формулалар индекстері және т.б.) мейлінше анық көрсетілуі міндетті. Олар анық болмаған жағдайда бағаланбауы мүмкін!

Periodic table of elements

with atomic masses / u

Periodic table of elements with atomic masses / u																																																			
1 H 1.01																	2 He 4.00																																		
3 Li 6.94		4 Be 9.01															5 B 10.81																																		
			6 C 12.01														7 N 14.01																																		
				8 O 16.00													9 F 19.00																																		
					10 Ne 20.18																																														
11 Na 22.99		12 Mg 24.31															13 Al 26.98																																		
			14 Si 28.09														15 P 30.97																																		
				16 S 32.07													17 Cl 35.45																																		
					18 Ar 39.95																																														
19 K 39.10		20 Ca 40.08		21 Sc 44.96		22 Ti 47.88		23 V 50.94		24 Cr 52.00		25 Mn 54.94		26 Fe 55.85		27 Co 58.93		28 Ni 58.69		29 Cu 63.55		30 Zn 65.39		31 Ga 69.72		32 Ge 72.61		33 As 74.92		34 Se 78.96		35 Br 79.90		36 Kr 83.80																	
																	37 Rb 85.47		38 Sr 87.62		39 Y 88.91		40 Zr 91.22		41 Nb 92.91		42 Mo 95.94		43 Tc 98.91		44 Ru 101.07		45 Pd 102.91		46 Ag 106.42		47 Cd 107.87		48 In 112.41		49 Sn 114.82		50 Sb 118.71		51 Te 121.76		52 I 127.60		53 Xe 126.90		54 Rn 131.29
																	55 Cs 132.91		56 Ba 137.3		57-71 Hf 178.49		72 Ta 180.95		73 W 183.84		74 Re 186.21		75 Os 190.23		76 Ir 192.22		77 Pt 195.08		78 Au 196.97		79 Hg 200.59		80 Tl 204.38		81 Pb 207.19		82 Bi 208.98		83 Po 208.98		84 At 209.99		85 Rn 222.02		
																	87 Fr 223		88 - 103 Ra 226		104 Rf 261		105 Db 262		106 Sg 263		107 Bh 264		108 Hs 265		109 Mt 268																				
																	57 La 138.91		58 Ce 140.12		59 Nd 140.91		60 Pm 144.24		61 Sm 144.92		62 Eu 150.36		63 Gd 151.96		64 Tb 157.25		65 Dy 158.93		66 Ho 162.50		67 Er 164.93		68 Tm 167.26		69 Yb 168.93		70 Lu 173.04		71 Lr 174.97						
																	89 Ac 227		90 Th 232		91 Pa 231		92 U 238		93 Np 237		94 Pu 244		95 Am 243		96 Cm 247		97 Bk 247		98 Cf 251		99 Es 252		100 Fm 257		101 Md 258		102 No 259		103 Lr 262						

11 сыныпқа арналған ОблХО-2020 теориялық тур тапсырмалары

Орындалу уақыты – 300 минут. 70 балл.

(Периодтық кесте мен микрокалькуляторды қолдануға болады)

№11-1-2020 обл. 5 балл.

BaCl₂×2H₂O-ын 200,0 мл 35%-ды H₂SO₄ ерітіндісіне ($\rho = 1,30$ г/мл) қости. Алынған ерітіндіде күкірт қышқылының массалық үлесі 15% құрайды.

1. Бастапқы ерітіндідегі H₂SO₄-ның массасын табыңыз. (1 балл)
2. Қосылған BaCl₂×2H₂O массасын табыңыз. (2 балл)
3. Алынған ерітіндідегі H₂SO₄-ның массасы қанша? (2 балл)

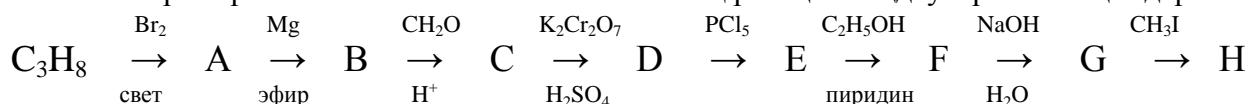
№11-2-2020 обл. 6 балл.

Өнімдеріне сүйене отырып, реакциялардың толық тендеулерін коэффициенттерімен қоса жазыңыздар;

- 1) ... + ... + ... = 3H₃PO₄ + 5NO
- 2) ... + ... + ... = K₂SO₄ + 2MnSO₄ + 2H₂SO₄
- 3) ... + ... = 5KI + KIO₃ + 3H₂O
- 4) ... + ... = 2N₂ + K₂SO₄ + 4H₂O
- 5) ... + ... + ... = 4H₂ + Na₂SiO₃
- 6) ... + ... = 3K₂C₂O₄ + 8MnO₂ + 2KOH + 2H₂O

№11-3-2020 обл. 7 балл.

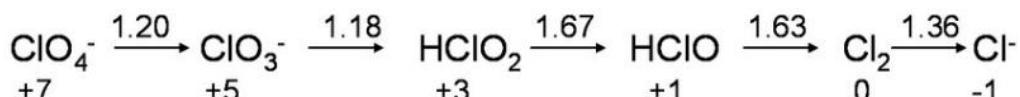
Келесі өзгерістер тізбегіне сәйкес келетін химиялық реакция тендеулерін жазыңыздар.

Белгісіз заттарды анықтап, олардың құрылымдық формуулаларын жазыңыздар.

№11-4-2020 обл. 7 балл.

Хлор үшін pH = 0 жағдайында Латимер диаграммасы берілген.

Барлық мүмкін ауысуларға сәйкес потенциалдар мәндерін есептеңіздер.

Диспропорциялану реакциялары тендеулерін (бар болса) келтіріңіздер.

№11-5-2020 обл. 8 балл.

Белгісіз органикалық зат құрамында көміртегі, сутек және азот бар. Осы қосылыс құрамындағы көміртектің массалық үлесі сутегі мен азоттың массалық үлестерінің қосындысына тең.

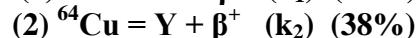
1. Осы қосылыстың жалпы формуласын табыңыз (белгісіз айнымалылар элементтер индексі болады). (1 балл)
2. Көміртегі, сутегі және азот атомдары санының қатынасын көрсететін тендеу жазыңыз. (1 балл)
3. а)Метиламин молекуласындағы сутегі атомдарының саны жұп па, тақ па?
- б)Метилендиамин молекуласында қалай? (1 балл)

4. Қосылыстың молярлық массасы 100 г/моль-ден аспайды; қосылыстың молекулалық формуласын анықтаңыз. (3 балл)

5. Қосылыс циклі қосылысқа жатады, сутегіден басқа барлық атомдар цикл түзуге қатысады. Осы заттың мүмкін болатын құрылымдық формулаларын келтіріңіз. (2 балл)

№11-6-2020 обл. 11 балл.

Радиоактивті ыдырау - бұл элементар бөлшектердің, гамма-сәулелердің немесе басқа ядролық бөлшектердің шығарылуымен бірге жүретін бір элемент ядроның ішкі құрылымының өздігінен өзгеруі. Қебінесе, бір элементтің ядроларының радиоактивті ыдырауы басқа элементтің ядроларының пайда болуына әкеледі. Бұл есепте біз ^{64}Cu ядроларының радиоактивті ыдырауын қарастырамыз:

Мыс-64 ядроларының ыдырауы радиоактивті ыдырау заңына бағынады (бірінші ретті кинетика). Мыстың жартылай ыдырау периоды $t_{1/2} = 12.8$ сағат.

1. X және Y нуклидтерін анықтап, ыдырау тендеулерін жазыңыз. β^- және β^+ бөлшектер дегеніміз нелер? (1 балл)
2. X, Y-тің түзілу жылдамдығы мен мысты тұтыну жылдамдығының дифференциалдық тендеулерін жазыңыз. (1,5 балл)
3. k_1/k_2 қатынасы неге тең? (0,5 балл)

2-ші пунктегі параллель реакциялар үшін дифференциалдық тендеудің шешімі - ядросаны, уақыт және k_1, k_2 арасындағы қатынасы орындалатын тендеу болып табылады.

4. 2-пунктегі өрнектерді біріктіру арқылы осы тәуелділікті қорытып шығарыңыз (1 балл)
5. Алынған тендеуді қолдана отырып, реакция жылдамдығының константасы мен жартылай ыдырау периоды арасындағы қатынасты табыңыз. (1 балл)
6. k_1 мен k_2 жеке ыдырау реакцияларының жылдамдық константаларын есептеніз. (2 балл)
7. Химик Химиковичте массасы 3 грамм болатын 2 түрлі ^{64}Cu сынамалары бар. Екі сынаманың бірі (1) реакциямен, екіншісі (2) реакция бойынша ыдырайды деп есептейік. Екі сынаманың ыдырауынан 20 сағат өткеннен кейін X және Y ядроларының қанша қалғанын анықтаңыз. (2 балл)

Ғалым үлгінің қалған бөлігімен жұмыс істеуге шешім қабылдады. Ол массаны өлшеу үшін келесі кестені құрастырды, бірақ жазбаға кездейсоқ кофе төгіп алды ...

Уақыт (сағат)	Теориялық масса (г)	Практикалық масса (г)	Айырымы (Пр.-Теор.)
12	0.817		+0.011
15			-0.022
20		0.345	-0.002
23		0.290	

8. Химик Химиковичке жазбаларды қалпына келтіруге көмектесіңіз (2 балл)

№11-7-2020 обл. 12 балл.

Жас химик Рүstem гипсті $\text{CaSO}_4 \times 2\text{H}_2\text{O}$ суда ерітті, күтпеген жерден ол гипстің суда нашар еритінін анықтады. Содан кейін ол кальций сульфатының қаныққан ерітіндісін пайдаланып, ерігіштік көбейтіндіні K_{sp} анықтауға шешім қабылдады. Қаныққан ерітіндінің 20,00 мл аликвосын комплекстометриялық титрлеу үшін ол 7,82 мл 0,02M ЭДТА ерітіндісін жұмсады.

- Кальций сульфатының ерігіштік константасын K_{sp} ЕК және кальций сульфатының ерігіштігін г/л-мен есептеңіз. (2 балл)

Осы тәжірибеге қызығып кеткен Рүstem гипсті ерітудің термодинамикасын зерттеуді үйғарды.

Осы мақсатта ол 2°C, 10°C, 25°C, 40°C, 80°C, температураларда қаныққан ерітінділерді дайындауды, және олардың 25,00 мл аликвоталарын титрледі. Эксперимент нәтижелерін төмендегі кестеге енгізді.

Температура	0,0100 M ЭДТА көлемі
2°C	25,00 мл
10°C	22,50 мл
25°C	18,53 мл
40°C	15,63 мл
80°C	10,63 мл

- Кестеден алынған мәліметтерді қолдана отырып, кальций сульфатын ерітуге арналған ΔH^0 энтальпиясы мен ΔS^0 энтропиясының мәндерінің өзгеруін графикалық түрде анықтаңыз. Бұл термодинамикалық параметрлер температурадан тәуелсіз деп есептеңіз. (8 балл)

Көмек ретінде: $\ln(K_{sp})$ -ны $f(T)$ сзықты функциясынан алып көрсетуге болады. Ол үшін мына өрнекті қолдануға болады:

$$\Delta G^0 = -RT\ln K = \Delta H^0 - T\Delta S^0$$

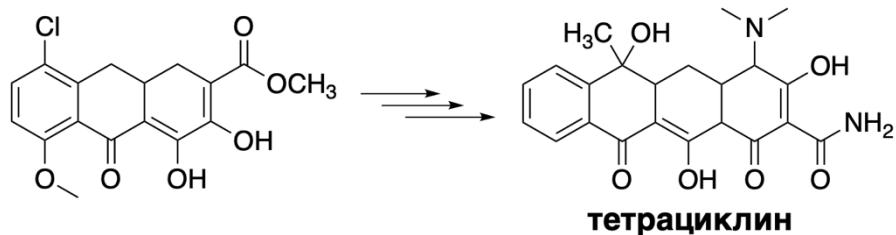
Рүstem зертханадан шыққаннан кейін байқаусызда тайып құлап, аяғын жарақаттады. Жедел жәрдем пунктінде оның аяғына гипс салды.

- Гипстің максималды мөлшері еруі үшін судың температурасы қандай болуы керек? Жауабынызды (2) пунктың негізdemесімен дәлелденіз. (2 балл)

- (а) Судың температурасы қайнау температурасына жақын болуы керек.
- (б) Судың температурасы судың қату температурасына жақын болуы керек.
- (в) Судың температурасы гипстің ерігіштігіне әсер етпейді.

№11-8-2020 обл. 14 балл.

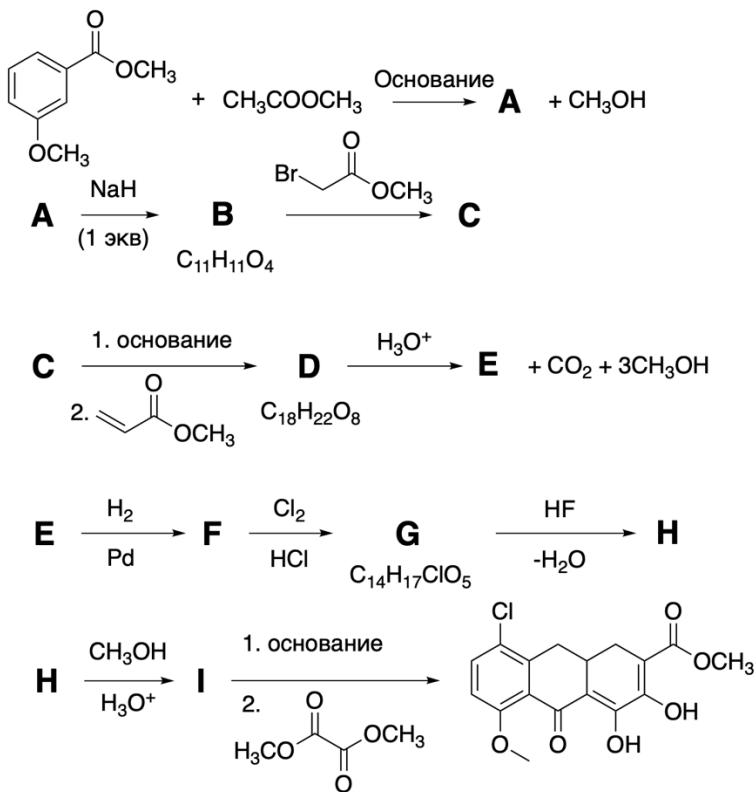
Тетрациклин - пенициллинге төзімді бактерияларға қарсы қолданылатын антибиотик. Тетрациклинді алғаш рет 1962 жылы профессор Вудворд пен Pfizer фармацевтикалық компаниясы синтездеді.

Тетрациклин уш сақиналы прекурсордан алынды

Бұл тапсырмада біз тетрациклин прекурсорының синтезінің алғашқы кезеңдерін қарастырамыз. Тетрациклин молекуласы өте күрделі және үлкен болып көрінгеніне қарамастан, синтезде қолданылатын реакциялар сізге таныс болуы мүмкін.

A затының түзілуі - Клейсен конденсациясы бойынша жүреді, **B** - карбанион екендігі белгілі. HF - Фридель-Крафт реакциясының катализаторы. **F**-ті **G**-ге айналдыру сатысы Льюис қышқылы (мысалы, AlCl_3) қатысында жүре алады, бірақ бензой қышқылында MeO алмастырышының болуына байланысты реакция онсыз да жүре алады. **H** қосылысы құрамында екі сақина бар.

1. **A-I** қосылыстарының құрылымдық формуулаларын салыңыз. (9 балл)
2. Бірінші кезеңнің механизмін жазыңыз (1 балл)

3. **B** ионының екі резонанстық құрылымын көрсетіңіз. (1 балл)
4. **H**-тың **I**-ге түрлендірудің механизмін жазыңыз. Бұл жерде H^+ иондарының рөлі қандай? (2 балл)
5. **E** затын **F**-ке түрлендірудің балама реагентін ұсыныңыз (1 балл)